

PERSPEKTÍVA

INFORMÁTOR PRE MISIU A VZDELÁVANIE

Kresťanské centrum BERA
Seminár biblického vzdelávania

ročník 3, číslo 3
jún 2005

Vystrojenie do služby

„Dobrý človek

z dobrého

pokladu srdca

vynáša

dobré veci“

(Matúš 12,35)

Usiluj sa osvedčiť pred Bohom ako pracovník, ktorý sa nemá za čo hanbiť, ktorý správne podáva slovo pravdy. (2Tí 2,15)

Každé Bohom vnuknuté písmo je aj užitočné na učenie, na karhanie, na naprávanie, na výchovu v spravodlivosti, aby Boží človek bol súci a pripravený na každé dobré dielo. (2Tí 3,16-17)

A čo si počul odo mňa pred mnohými svedkami, zveruj to spoluahlivým ľuďom, ktorí budú schopní vyučovať aj iných. (2Tí 2,2)

Vyučovanie bolo podstatnou súčasťou služby Pána Ježiša na zemi. To isté sa dá povedať o službe apoštolov. Jedno slovenské príslovie výstižne hovorí, že nikto učený z neba nespadol.

vaním. Prežili sme tam dva dni intenzívnych rozhovorov, výmeny pohľadov a skúseností i modlitieb za Božie vedenie v tejto oblasti kresťanskej služby. Pre celý tento projekt je veľmi dôležitá atmosféra ozajstného partnerstva, kde všetci sa môžu niečo naučiť od druhých a vzájomne sa obohatiť.

A čo sa skrýva za tými slovami o vysokej akademickej úrovni? Ide o kurzy na univerzitnej úrovni (aj s akreditáciou nejakej vzdelávacej inštitúcie) vyučované dialkovo, s výdatným využitím internetu (tzv. e-learning), spočiatku len v angličtine. K dispozícii budú aj tútori, aby bol v potrebnom rozsahu zabezpečený osobný kontakt študenta a učiteľa.

Za projektom dialkového vzdelávania stoja aj bratia Roger Brind (Wales), Henryk Turkanik (Poľsko), Ian Burness (Anglicko) a Paul Kalthof (Nemecko)

Podobne by sa dalo povedať, že nik nespadol z neba „súci a pripravený na každé dobré dielo“. Ak takými túžime byť, nebude to bez patričnej prípravy a učenia - osamote s Božím slovom či dobrou literatúrou, v zbore, v službe po boku skúsenejších pracovníkov. Uvedomujeme si, že v tejto oblasti prípravy na čo najlepšiu službu v Božom diele máme čo doháňať. Aj preto jedným z hlavných cieľov KC BERA je výchovná a vzdelávacia práca. Budeme hľadať a skúšať dostupné spôsoby biblického, teologického i praktického vzdelávania, ktoré sú po obsahovej i formálnej stránke vhodné k uplatneniu v prostredí Kresťanských zborov na Slovensku.

Jednou perspektívnou formou štúdia je dialkové vzdelávanie na vysokoškolskej úrovni pre všetky oblasti kresťanskej služby. V apríli sa konala v biblickom centre v Dömösi (Maďarsko) medzinárodná porada o potrebách a možnostiach takéhoto vzdelávania, dostupného aj pre kresťanov z bratských zborov v strednej a východnej Európe. Zo Slovenska sa na nej zúčastnili Jozef Abrman, Robin Rushing a Peter Kozár. Z viacerých európskych krajín prišli bratia, ktorí majú bohaté skúsenosti s vyučo-

vaním. Podľa pôvodného projektu by to mal byť štvorročný vzdelávací program, ktorý je však modulárny, t.j. výber kurzov a tempo sa dá individuálne prispôbiť potrebám študujúceho. Veríme, že takáto forma vzdelávania by mohla „zalepiť“ istú časť medzery, ktorej existenciu u nás pociťujeme. O ďalšom vývoji a možnostiach zapojiť sa budeme čitateľov Perspektívy informovať.

Peter Kozár ☒

Vzdelávacie aktivity podporované KC BERA

- 1 Kurz **Zvestovanie a výchova učeníkov** vedený Samuelom Húšťom ukončili v Trenčíne, prebieha v Rači a v stručnejšej podobe v Nitre.
- 2 **Školenie starších zborov** vedené br. Milanom Michalkom st. absolvovali starší bratia z Rače, Pezinka, Modry, Nového Mesta a Trenčína. Zvažujeme jeho zopakovanie v inom regióne Slovenska.
- 3 Pripravujeme kurz **Biblický výcvik zborových pracovníkov** - budete o ňom informovaní v ďalších vydaniach Perspektívy. (pk)

OBSAH:

Vystrojenie do služby	1
Vzdelávacie aktivity	1
Naše korene (2)	2
Společenství	5
Letná biblická škola	6
Jeden deň v živote misionára	7
Papua	8
Chata v Harmónii	8
5. Misijná konferencia	8

NAŠE KORENE (2)

HISTÓRIA, VÝVOJOVÉ TENDENCIE A PERSPEKTÍVY BRATSKÉHO HNUTIA A KREŠŤANSKÝCH ZBOROV NA SLOVENSKU

Úvaha na biblicko-historické vzdelávanie Kresťanských zborov v Nitre 19. 3. 2005

A. Stručný náčrt histórie a súčasného stavu zborov

1. Vznik zborov

Kresťanské zbory na Slovensku vznikli ako „bratské zbory“ z dvoch prameňov - zahraničného a domáceho. Prvým prameňom bolo bratské hnutie, ktoré vzniklo na britských ostrovoch na sklonku prvej tretiny XIX. storočia a rozšírilo sa v mnohých krajinách. Druhým prameňom bola práca domácich evanjelistov v našej krajine. Prívlastok „bratské“ dostalo hnutie preto, že nemalo ordinovaných „duchovných“, ale službu v zhromaždeniach jeho zborov vykonávali všetci ich obdarovani a ochotní mužskí príslušníci - bratia.

2. Priekopníci hnutia a ich pokračovatelia

Predstaviteľom zahraničného prameňa bratského hnutia bol *Frederick Butcher* (1869-1955), ktorý spolu s manželkou *Mary Kate* prišiel v roku 1900 z anglického Hastingsu

F. Butcher M. Sadloň J. Siracký

do Bratislavy. Začali tu zvestovať evanjelium najprv tým, čo rozumeli po nemecky. Postupne sa učili po slovensky, takže mohli vyučovať deti a svedčiť i dospelým o spasení v Pánovi Ježišovi. V priebehu piatich rokov vznikla najmä svedectvom a službou F. Butchera malá skupina bratských veriacich, z ktorej sa vyvinul bratský zbor v Bratislave. Neskôr vznikli zbory aj v jej okolí: v Račišdorfe (terajšej Rači), Modre a Pezinku (1905-15).

Predstaviteľom domáceho prameňa hnutia bol *Michal Sadloň* (1878-1944), ktorý sa Božím riadením stal kolportérom budapeštianskej pobočky Britskej a zahraničnej biblickej spoločnosti. V tejto službe chodil po Slovensku: od mesta k mestu, od dediny k dedine a od domu k domu. Ponúkal ľuďom Bibliu a Nové zákony a pritom svedčil o Božej láske zjavenej v Kristu. Na jeho svedectvo uverili ľudia na viacerých miestach, kde sa potom vytvorili skupiny veriacich (v Nitre už po roku 1903). Z nich postupne vznikali bratské zbory: v Turčianskom Svätom Martine (1907), Batizovciach (1909), Banskej Bystrici, Zvolene a Môt'ovej (1912-18).

K týmto dvom priekopníkom sa postupne pripojili ďalší širitelia hnutia: *Štefan Kevický* (1875-1967), *Jozef Král* (1884-1977), *Juraj Bučko* (1876-1950) a iní. Neskôr ich okruh rozšírili *Ján Dávid* (1893-1984), *Karol Pavlovič* (1898-1955), *Ján Siracký* (1895-1973) a ďalší.

3. Prvá svetová vojna a Československá republika

Cez prvú svetovú vojnu (1914-18) bolo šírenie bratských zborov takmer zastavené, čím bol ich vnútorný vývoj veľmi spomalený. Brat Sadloň i počas vojny napriek prísnyim zákazom občas navštevoval skupiny veriacich, ale sústavné návštevy zborov neboli možné. Verejné zvestovanie evanjelia mimo kostolov a modlitebni bolo zakázané.

Obdobie prvej Československej republiky (1918-38) sa stalo zlatým vekom bratského hnutia na Slovensku, keď vznikli mnohé ďalšie zbory, a jestvujúce rástli a upevňovali sa. Vznikli zbory v Malackách, v Žemberovciach (1919) a Kmeťovciach (1928), v Turčianskych Tepliaciach (1924), Turčeku a Kremnici, v Handlovej a Seredi (1927), v Nitre (1936), Dolnom Ohaji a Nových Sadoch, Nimnici (1937) a v okolí Púchova, v Novom Meste nad Váhom a jeho okolí, v Nolčove a Krpelanoch (1933 a 1938), v Čankove (1938) aj na ďalších miestach. Bratské zbory v tomto období početne i duchovne rástli a rozvíjali sa.

4. Slovenský štát a povojnové obdobie

Za Slovenského štátu (1939-45) jeho vláda zakázala bratským zborom verejné zhromažďovanie, čo znamenalo prerušenie ich sľubného rozvoja. Aj v tomto období však vznikol zbor v Lehote pod Vtáčnikom (1943). Zbory v Bratislave a Batizovciach sa dali pod záštitu Bratskej jednoty baptistov a zhromažďovali sa v jej rámci. Iné sa zhromažďovali tajne, buď ako celky alebo po rodinách.

Povojnové obdobie (1945-50). Po skončení vojny sa obnovila slobodná činnosť bratských zborov. Zbory v Bratislave a Batizovciach sa uvoľnili zo väzku BJB a všetky zbory začali svoju novú, slobodnú verejnú činnosť. Znova sa buďovali a rozvíjali. Vznikol nový zbor na Hornom Ponitri, v Zemianskych Kostolnoch (1945). Bratské zbory na Slovensku sa v tomto čase i písomne predstavili verejnosti v brožúrke brata *Josefa Kurza* *Kresťanské zbory bratské*. V nej podával obraz ich života a služby a z ich skúsenosti za Slovenského štátu prihovárал sa za ich inštitucionalizáciu.

5. Obdobie socializmu a komunistickej vlády

Obdobie skutočnej slobody po vojne trvalo veľmi krátko a už v ňom sa začali ukazovať príznaky blížiacej sa neslobody. Po komunistickej prevrate vo februári 1948 sa ukázali jasné prejavy cesty k nej. V roku 1949 bol vydaný cirkevný zákon, ktorý ustanovoval štátny dozor nad cirkvami. Vyžadoval cirkvi s menom a hierarchickou organizáciou a ustanovil, že duchovenskú službu v nich môžu vykonávať iba tí, čo dostanú k nej štátny súhlas. Keďže to všetko bolo v rozpore s ich dovtedajším biblickým poznaním a duchovnou praxou, nedokázali sa bratské zbory do zákonom ustanoveného termínu vyjadriť, že sa mu podriadiujú. Preto v roku 1951 komunistická vláda zakázala ich verejné zhromažďovanie. Keď sa napriek tomu naďalej zhromažďovali v malých skupinách po domoch, mocensky proti nim zasiahla. V zinscenovaných procesoch bolo v roku 1955 odsúdených desať vedúcich bratov zo zborov v Bratislave, Nitre a Batizovciach do väzenia (na 3-12 rokov). Pán Boh však predvane zasiahol v prospech ťažko skúšaných zborov. Uväznení bratia a veriaci v zboroch zažili **zázrak Božieho vyslobodenia**. Predivným Božím zásahom bolo osem z uväznených bratov po roku prepustených (jeden zomrel vo väzení a jeden si musel ešte odpykávať trest z ďalšieho inscenovaného politicky motivovaného procesu). Socialistická vrchnosť bola ochotná urobiť pre tieto zbory výnimky z ustanovení cirkevného zákona, ktoré ich zástupcovia žiadali. V nich bola síce obídená jeho litera, ale bol zachovaný jeho duch. Od roku 1956 sa bratské zbory stali štátom uznanou náboženskou spoločnosťou pod názvom *Kresťanské zbory*. Ako také žili po 40 rokov v obmedzených podmienkach socialistického štátu. V nich rozvíjali hlavne svoj vnútorný život a vzájomné spoločenstvo. Toto spoločenstvo bolo v celom tomto období veľmi silné, aj spolupráca zborov s evanjelickými spoločenstvami bola veľmi dobrá.

6. Súčasný stav Kresťanských zborov

V nových pomeroch úplnej náboženskej slobody (od roku 1990) využívajú i hľadajú Kresťanské zbory **nové možnosti pôsobenia v demokratickej spoločnosti**. Chcú v nej rozvíjať svoju činnosť v evanjelizácii aj v sociálnej práci. O tom svedčí ich účasť v Gedeonskom hnutí a Emmaus centre pri rozširovaní Biblií a biblických korešpondenčných kurzov, ako aj pôsobenie medzi väzňami v rámci medzinárodného väzenského spoločenstva, i vybudovanie a udržiavanie nimi vybudovaného domova dôchodcov vo Zvolene.

V súčasnej dobe je na Slovensku 22 kresťanských zborov a 11 ich miestnych zhromaždení, ktoré sú odkázané na duchovnú službu a pomoc zborov (ich rozmiestnenie je zakreslené v mape). Počet ich príslušníkov nie je známy, lebo nemajú členstvo a nevedú evidenciu svojich príslušníkov. Údaj o ich počte v sčítaní ľudu z roku 2001 je vysoko nadsadený a nezodpovedá skutočnosti. Najširším spoločným orgánom je zhromaždenie starších zborov, výkonnými orgánmi sú medzizborová rada, stredisko spoločnej činnosti zborov a dvaja štatutárni zástupcovia zborov. Zbory sú samostatné a pritom navzájom úzko spojené. Uvedené spoločné orgány zborov nemajú nad nimi autoritu mocí. Ich uznesenia sú pre zbory len odporúčaniami.

KZ na Slovensku udržiavajú a rozvíjajú duchovné spojenie a kresťanské bratské vzťahy s bratskými zbormi v rôznych krajinách sveta. Uskutočňujú ho prostredníctvom návštev bratov, ktorí vyučujú z Božieho Slova, i ďalších veriach, účasťou na medzinárodných konferenciách a poradách, odoberaním zahraničných bratských časopisov a korešpondenciou. Osobitne blízke vzťahy udržiavajú s Kresťanskými sbormi v Českej republike. S nimi ich spája spoločná história počas 75 rokov, spoločný časopis, ročenka, vydavateľstvo i podujatia, na ktorých sa zúčastňujú ich veriaci spoločne aj v súčasnej dobe.

Ako každé kresťanské hnutie majú i Kresťanské zbory na Slovensku svoje problémy. Prvým veľkým problémom hnutia

je zmenšovanie sa i zánik mnohých zborov na dedinách následkom úmrtí starších ľudí a nepribúdania mladších, i sťahovania sa ich príslušníkov do miest. Druhým problémom je otázka vyššieho a hlbšieho biblického vzdelávania bratov, ktorí v zhromaždeniach slúžia Božím slovom. Tretím veľmi vážnym problémom je otázka takzvaných „uvolnených bratov“ (z občianskeho zamestnania), ktorí by sa plne venovali duchovnej službe a práci. V období prvej Československej republiky takíto bratia boli a znamenali veľký prínos pre jednotlivé zbory aj celé hnutie. Od roku 1956 až donedávna nebola na Slovensku služba takýchto bratov zavedená, najskôr z obavy, aby zbory kvôli nim neboli nútené prijať kazateľský systém, ale aj z iných dôvodov. Táto otázka je v bratskom hnutí stále naliehavou a vyžaduje vhodné riešenie. Príklady preň sú v bratských zbormi v zahraničí.

V celej svojej histórii bratské zbory u nás boli duchovne i hmotne nezávislé na štáte - neprijímali od neho finančnú podporu. Všetku svoju činnosť zabezpečovali z dobrovoľných príspevkov veriach u nás, alebo i darov zo zahraničia. V posledných troch desaťročiach vyvinuli Kresťanské zbory na Slovensku aktivitu aj v nadobudnutí vlastných zborových

domov kúpou a výstavbou. Boli zakúpené domy v Lučenci, Bratislave-Rači, Prievidzi, Martine, Žiline a Leviciach. Postavená bola zborová miestnosť v Sereďi, upravená prenájatá miestnosť v Nitre a vytvorené zborové priestory vo Zvolene. V rokoch 1986-87 bol vybudovaný zborový dom v Batizovciach a v rokoch 1989-94 v Nitre a v rokoch 1998-2001 v Bratislave. V súčasnej dobe je pred dokončením zborový dom v Púchove.

7. Biblické vzdelávanie a literatúra

Biblické vzdelávanie. Základným spôsobom biblického vzdelávania veriach v KZ sú biblické zhromaždenia. V nich sa buď na pokračovanie preberajú Sväté písma, zhrnuté v Biblii, alebo sa voľne preberajú zvolené biblické témy. Obdarovaní bratia vysvetľujú v nich veriacim podstatné časti biblickej zvesti a jednotlivé biblické pravdy aj s tým, ako ich prakticky uplatňovať v kresťanskom živote.

Na rozdiel od bratského hnutia v niektorých iných krajinách, u nás bratské zbory nikdy nemali svoju biblickú školu (ako napr. v SRN, UK, USA, v súčasnej dobe i v Poľsku, Srb-sku a inde). Tento nedostatok sa usilovali v minulosti nahradiť tým, že sa preberali vybrané biblické témy na bratských poradách, mesačných zhromaždeniach anárodných i celoštátnych konferenciách zborov. Osobitnú pozornosť venujú zbory kresťanskej výchove a vzdelávaniu detí a mládeže. Základ tejto výchovy je v rodinách veriach. Vo väčších

stavené. Od roku 1969 vydávali Kresťanské zbory celoštátny časopis *Živá slova* (od roku 1993 ako *Živé slovo*) s českými aj slovenskými článkami. V roku 2004 začal vychádzať obnovený časopis *Kresťan*, ako pokračovateľ rovnomeného starého časopisu (po 55 rokoch).

Knihy. V roku 1946 napísal a vydal brat Josef Kurz z Prahy slovenskú informačnú brožúru *Kresťanské zbory bratské*, v ktorej vysvetlil biblické poznanie a zborový poriadok. Od roku 1990 využívajú Kresťanské zbory v ČR i SR nakladateľstvo *A-Alef*, v ktorom vydávajú české i slovenské kresťanské knihy od zahraničných i domácich autorov. Brožúry emauských kurzov sa od roku 2002 vydávajú už v SR.

Spevníky. V začiatkoch používali bratské zbory na Slovensku *Piesne sionské*, vydané sestrami Royovými. Už v roku 1927 však brat Sadloň v spolupráci s bratmi Sirackým a Andrášikom vydal notový spevník *Piesne duchovné*, ktorý sa stal na 42 rokov spevníkom bratských zborov na Slovensku. V rokoch 1970-87 používali zbory *Kresťanský spevník*, spoločný s Cirkvou bratskou. V roku 1987 však vydali druhý vlastný spevník, *Duchovné piesne*, nadväzujúci na prehodnotenú tradíciu Piesní duchovných a obohatený novými vlastnými piesňami, aj piesňami preloženými a prevzatými z iných spevníkov. Ten používajú ako zborový spevník doteraz.

V novom období so širokými možnosťami publikačnej činnosti chcú ju KZ na Slovensku čo najviac rozvíjať - v spolupráci s Kresťanskými sbormi v ČR i samostatne.

B. Osobitosti bratského hnutia na Slovensku

Bratské hnutie na Slovensku malo oproti hnutiu na britských ostrovoch viaceré osobitosti a zvláštne črty.

1. V čase jeho vzniku *nebolo* u nás výrazné *duchovné prebudenie* a samotné hnutie sa ním nestalo ani ho nevyvolalo. Nezasiahlo slovenský národ ako celok, ale iba jeho nepatrnú časť.
2. Hnutie sa šírilo v úplnej väčšine *medzi prostými ľuďmi*, najmä roľníkmi na vidieku a robotníkmi v mestách. Samotní jeho priekopníci pochádzali z nich. Veľmi málo zasiahlo stredné vrstvy a nezasiahlo vôbec vyššie vrstvy spoločnosti.
3. Vzhľadom na náboženské a politické pomery v rakúsko-uhorskej monarchii *šírilo sa na začiatku veľmi pomaly* - za veľkého odporu zo strany rímskej cirkvi i s ňou spojených cisárskych úradov, ale aj iných cirkví. Počas prvej svetovej vojny bolo jeho šírenie takmer zastavené.
4. Nezapôsobilo účinne na duchovenstvo protestantských cirkví, nezískalo nikoho zneho do svojich radov. *Sociálne zloženie zborov* sa odzrkadlilo v okruhu ľudí, na ktorých ich príslušníci zapôsobili. Ich služba vo vrúcnej prvej láske k Pánovi bola veľmi horlivá a získavala ľudí z prostredia, v ktorom žili a pracovali. Boli však bratia, zväčša plnočasoví pracovníci zborov, s *biblickým vzdelaním* či *samo-vzdelaním*, ako František Jan Křesina, Josef Frtízek, Josef Kurz, Dr. Jan Zeman, Richard Meitner, Dr. Karel Kořínek, Michal Sadloň a Ján Siracký, ktorí v rámci svojej činnosti zapôsobili aj na širší okruh ľudí, veriach i neveriach.
5. Doba prvej ČR bola „*zlatým vekom*“ šírenia, duchovného rastu a celkového rozkvetu bratských zborov v našich kra-

zboroch deti obvykle od troch rokov sú vyučované v „detskej besiedke“, neskôr vo vzdelávacích zhromaždeniach dorastu a mládeže

Novým nástrojom biblického vzdelávania nielen bratských, ale aj iných veriach sú od roku 1993 *emauské biblické korešpondenčné kurzy* organizované Emmaus centrom v Slovenskej republike so sídlom v Nitre. Do tohto času bolo vydaných a je rozširovaných 10 rôznych emauských kurzov.

V roku 2003 bolo založené *Kresťanské centrum Berea* so sídlom v Bratislave. Jeho poslaním je sústavné biblické vzdelávanie a podpora evanjelizácie i misie. Má slúžiť dospelým, mládeži aj deťom v KZ, ale podľa záujmu i širšiemu okruhu kresťanov.

Literatúra. Ďalším prostriedkom biblického vzdelávania je kresťanská bratská literatúra, ktorá však má i ďalšie úlohy v oblasti zvestovania evanjelia, pastierskej služby, duchovného spojenia veriach a zborov, duchovnej kultúry a umenia, informácií a iných.

V minulosti mal v nej rozhodujúce miesto a úlohu bratský časopis. V rokoch 1912-38 to bol český časopis *Ze slov pravdy a lásky* s celoštátnou pôsobnosťou, vydávaný v Čechách bratom Křesinom. Na Slovensku vydával brat Ján Siracký v rokoch 1946-49 slovenský časopis *Kresťan*. Obsahoval mnohé z angličtiny preložené články od vynikajúcich vykladačov Biblie i články domácich bratov. V roku 1949 bolo vydávanie časopisu úradmi za-

jinách. V ňom vznikla a upevnila sa, rástla i zosilnela väčšina zborov. Pre dosiahnutie väčšieho rozmachu zborov bolo však toto obdobie krátke.

6. Obdobie *druhej svetovej vojny* (1939-45) znamenalo zahnanie úplnej väčšiny slovenských zborov do ilegality. Niektoré priviedlo k strate vlastnej totožnosti pod strechou Bratskej jednoty baptistov. Celkovo prinieslo *úpadok zborov*.
7. Obdobie po vojne (1945-50) stalo sa časom *nového rastu* v podmienkach slobody v celej obnovenej spoločnej republike. Tento čas bol však veľmi krátky. Posledné dva z piatich rokov už boli predzvesťou prichádzajúcej neslobody. V nich už zbory nemohli slobodne rozvíjať svoju činnosť.
8. Roky 1951-55 boli obdobím *ilegality a zakázaného zhromažďovania po domoch* v celej socialistickej republike (na Slovensku po piatich rokoch už druhý raz). Koncom roku 1954 a začiatkom roku 1955 došlo k *zaisteniu, odsúdeniu a uväzneniu bratov* na Slovensku: štyroch z Bratislavy (8 - 12 rokov straty slobody), štyroch z Nitry (2,5 - 3,5 roka) a dvoch z Popradu. V českých krajinách to boli bratia z Brna a Prahy. Bol to veľký *zázrak Božieho vyslobodenia*, keď boli po roku prepustení z väzenia a mohli sa navrátiť k svojim rodinám. Pre nich, ich rodiny, aj ostatných veriacich to bola veľká skúška viery i lásky a nádeje v očakávaní na Pána.
9. Vo februári 1956 bola na celom území ČSR *povolená činnosť bratských zborov*, ktoré sa ako „Kresťanské zbory“ stali štátom uznanou náboženskou spoločnosťou. Činnosť najmä väčších zborov sa však obnovovala iba postupne a pomaly. Stratili svoje zhromažďovacie miesta a museli si hľadať podnájom v iných kresťanských cirkvi. Čo však bolo horšie, stratili aj časť svojich príslušníkov, ktorí si našli domov inde a nemali záujem vrátiť sa do zaznaných malých a chudobných zborov.
10. Nasledujúcich *34 rokov života KZ v socialistickej štáte* bolo obdobím ich pôsobenia v podmienkach *obmedzenej vonkajšej slobody*. Ich vnútorná sloboda bola pomerne veľká. V tomto období sa vykonalo veľa dobrého pre súčasný aj budúci rast zborov, hoci ich prírastok bol zväčša len z rodín veriacich. Došlo k *upevneniu spojenia a zintenzívneniu spoločenstva zborov* v predtým nepoznanom rozsahu. Na druhej strane ich vonkajšia evanjelizačná činnosť bola veľmi obmedzená.
11. Po „*nežnej revolúcii*“ v novembri 1989 otvorili sa i pre KZ nové možnosti pôsobenia v podmienkach *náboženskej slobody*. V nich si zbory hľadajú svoje miesto a službu v Cirkvi a spoločnosti. Z dedičstva socialistickej minulosti je ich najväčším problémom vonkajšie misijné pôsobenie - prekonanie „syndrómu geta“ a hľadanie ciest a spôsobov účinného oslovenia ľudí evanjeliom Pána Ježiša Krista.
12. Za uplynulých 40 rokov došlo k základnej *zmene v sociálnom zložení* bratského hnutia a jeho zborov. Mnohé zbory na dedinách zanikli a zanikajú najmä sťahovaním sa veriacich do miest. Na druhej strane sa veľmi zvýšila sociálna úroveň a tým sa rozšírilo spoločenské uplatnenie i okruh pôsobenia veriacich v rôznych spoločenských skupinách.

C. Vývojové tendencie Kresťanských zborov na Slovensku

Tieto tendencie sú sčasti zhodné s vývojovými tendenciami bratského hnutia na britských ostrovoch a v ďalších krajinách, sčasti osobitné.

1. V našich zboroch bola vždy *snaha o nasledovanie príkladu prvých zborov Cirkvi* v učení aj živote - tak ako mu bratia rozumeli na základe svojho poznania Písem.
2. Oproti tomu *otvorenosť voči iným znovuzrozeným kresťanom* bola zväčša malá. Najmä v začiatkoch bratia žiarlivo strážili každú 'bratskú dušu' pred vplyvmi iných spoločenstiev. Vtedy to bolo pochopiteľné - nie však po desiatkach rokov, keď boli zbory už upevnené. Z tohto hľadiska možno až do súčasnosti spoločenstvo týchto zborov charakterizovať ako viac-menej uzavreté - napriek tomu, že navonok patrili a hlásili sa k vetve „otvorených bratov“. Úsilie o jednotu Cirkvi - aké bolo u otvorených bratov v Anglicku - tu zväčša chýbalo. Ak sa prejavilo, tak len ako výnimka u jednotlivcov. Aj keď bratia rozhodne odmietali byť uzavretou denomináciou, svojím zmyšľaním a cítením vnútorne ňou často boli. Niektorí veriaci z denominácií mohli nám byť príkladom otvorenosti a ústretovosti svojimi vzťahmi voči nám aj iným kresťanom.
3. *Pánova pamiatka* bola vždy a zostáva i dnes vrcholom kresťanského spoločenstva. Jej kristocentrizmus sa stále zdôrazňoval a bratia boli od mladosti vychovávaní k zameraniu sa na Pána Ježiša Krista v službe aj modlitbách i k nevynechávaniu účasti na nej. Jej teológia bola veľmi jednoduchá, prvokresťanská. Exegetické spory o ňu nevznikli.
4. *Služba bratov slovom v zhromaždeniach* sa uplatňovala v širokom rozsahu. Niekde boli aj snahy urobiť zo všetkých bratov učiteľov, čo nebolo podľa Písma, a veľmi tým trpela kvalita služby slovom. Biblické bolo však úsilie o to, aby sa čo najviac bratov zapájalo do modlitieb. Na druhej strane sa pastiersky dostatočne nesledovalo, či má každý brat i sestra v zbore svoju službu. V rastúcich väčších zboroch sa pastierska služba starších postupne stávala nedostatočnosťou. S rastúcim zapájaním sa veriacich do hospodárskeho života v zamestnaní oslabovala sa stále viac i vzájomná pastierska služba jedných voči druhým. Až dosiaľ nebola vo väčšine zborov uspokojivo vyriešená otázka zborového života a služby sestier, z ktorých mnohé sa nachádzali iba na okraji života zborov.
5. Vo svojich začiatkoch mali zbory silne *misijný charakter*. Bratia i sestry, vyslobodení zväčša až v dospelom veku z hriechneho života vo svete, v zápale prvej lásky horlivo zvestovali evanjelium svojim blíznym. Neskôr však i u nich a tým viac unásledujúceho pokolenia evanjelizačné úsilie oslablo. Príčin bolo viac: popri neprežití takej prevratnej zmeny života ako u prvého pokolenia to boli najmä presťahovanie sa do miest, väčšia angažovanosť v pozemskom povolani, ilegálnosť zborov a napokon všeobecné obmedzenie tejto činnosti v socialistickej štáte. Hmotná podpora vnútornej misie, konanej plnočasovými služobníkmi, tu v období rozkvetu zborov (1919-39) bola.

Podpora vonkajšej misie ani vedomie jej potreby v pomere malých a chudobných zboroch v minulosti neboli, ani duchovné modlitebné spojenie s ňou. To sa začína meniť k dobrému až v súčasnosti.

D. Vývojové perspektívy Kresťanských zborov na Slovensku

V závere mojej štúdie aspoň niekoľko myšlienok k jej pôvodnému podtitulu: „*Na čo sa tešiť a čoho sa báť?*“ - radšej v opačnom poradí a iba z môjho osobného pohľadu. V nich sú vyjadrené moje obavy o kresťanské zbory, ale i nádeje pre ne do budúcnosti.

a) Bojím sa viacerých nepriateľov či nebezpečí, ktoré hrozia kresťanským zborom:

1. Prvým z nich je možné *ochladnutie lásky k Pánovi* a tým aj dôvery a očakávania na Neho, ale zároveň i lásky a dôvery k spoluvykúpeným.
2. Druhým je *oklamanie bludným učením*, vyrastajúce zo snahy nahradiť chýbajúci Boží život ľudským spôsobom: či už túžbou po extrémnych prejavoch alebo ľudskou organizáciou kresťanských činností.
3. Tretím je *exkluzivizmus* - vedomie vlastnej výlučnosti a nadradenosti nad veriacimi z iných spoločenstiev, z ktorého vyrastá uzavretosť voči nim a neschopnosť prejavovať vnútornú, duchovnú jednotu s nimi a manifestovať tak pred svetom pravú jednotu Cirkvi Pána Ježiša Krista. Táto jednota je v rozmanitosti, nie uniformite - v celej Cirkvi i v kresťanských zboroch.
4. Štvrtým je *nebiblický konzervativizmus či tradicionalizmus* - nebezpečie, že budeme hájiť ľudské podania a ustanovenia tak, ako by to boli pravdy a príkazy Božieho Slova.
5. Piate nebezpečie je opačné - *nebiblický liberalizmus* v zoslabení úsilia o uplatnenie večných Božích právd s odôvodnením, že dnes je iná doba ako za čias apoštolov a prvotnej Cirkvi.
6. Šiestym nebezpečím je *prispôbenie sa svetu* v jeho konzumnom spôsobe života pri zachovaní povrchného zvykového kresťanstva.

Poradie nebezpečnosti týchto činiteľov môže byť u rôznych zborov i jednotlivcov rôzne - podľa ich vnútorných slabostí a vonkajších okolností.

b) Za čo som vďačný, z čoho a na čo sa teším v kresťanských zboroch?

1. Som vďačný Pánu Bohu za *zachovanie a uskutočňovanie vzácných Božích právd* o Cirkvi a kresťanoch v spoločenstve zborov.
2. Radujem sa, že *bratské hnutie si zachovalo svoj osobitný charakter*, a že napriek svojim slabostiam usiluje sa niest svoje osobitné svedectvo i plniť osobitnú úlohu, ktorú mu Pán Cirkvi uprostred nej dal.
3. Mám radosť z mnohých vzácných *mladších bratov a sestier*, ktorí sa vrúcne vinú k Pánovi, túžia žiť v úzkom sporení s Ním, odzrkadľovať vo svojom živote Jeho charakter a slúžiť Mu z lásky, oddane a verne za každých okolností.
4. Som rád, že *zloženie bratských zborov u nás sa podstatne spestrilo*, že cez mnohých svojich príslušníkov v rôznych povolaniach môže zasiahnuť a ovplyvniť i stredné a prípadne aj vyššie vrstvy spoločnosti.
5. Veľmi som potešený *úsilím* niektorých mladých i starších veriacich, bratov

i sestier o *čisté, úprimné, vzťahy* medzi nimi a v celých zboroch, o pravé bratské a sesterské spoločenstvo v otvorení sa jedným druhým, vo vzájomnej duchovnej láske aporozumení, pomoci a spolupráci pri službe v zbore a a svedectve v jeho okolí.

6. Som rád, že bratia z nastupujúceho pokolenia v zboroch *prehodnocujú* na základe Písma a súčasného života rôzne časti našej *tradície* a skúmajú, či sú vhodné a použiteľné i v podmienkach terajšej doby.
7. Radujem sa, keď vidím *väčšiu otvorenosť* mladších bratov a sestier voči príslušníkom iných kresťanských spoločenstiev aj z ich otvorenosti pre hľadanie nových ciest oslovenia ľudí evanjeliom Pána Ježiša Krista.
8. Teším sa na čas, keď tieto dobré činitele - ako zrno zasiate do zeme - *prinesú úžitok* v kresťanských zboroch a cez ne i v našom národe a štáte pre jeho obyvateľov.

c) Čo máme robiť, aby budúcnosťou kresťanských zborov nebol úpadok, ale rozvoj a stále bohatší duchovný život?

Novozákonomo-biblická odpoveď na túto otázku sa zdá byť jednoduchá: *Milovať Boha, nášho Stvoriteľa a Spasiteľa a slúžiť Mu celou bytosťou*. Konkretizované podrobné odpovede sú zložitejšie. Iste sa treba chrániť toho, čoho sa bojíme ako zlého. A zároveň je nutné pestovať a posilňovať všetko to dobré, z čoho sa tešíme.

Pokúsím sa aspoň naznačiť niektoré vzťahy, vlastnosti a činnosti, potrebné pre rozvoj duchovného života zborov:

1. Osobné a spoločné *štúdium Božieho Slova*, aplikované na kresťanský život (biblické hodiny, spoločné štúdium, vzdelávanie bratov i sestier, domáce zistenia) s cieľom poznávať z Písem Božiu vôľu a uskutočňovať ju.
2. *Stále spojenie s Pánom i spoluveriacimi na modlitbách*: osobné, v skupinách, v zhromaždeniach, i s veriacimi z iných spoločenstiev.
3. *Citlivosť* starších zborov a ostatných veriacich voči vedeniu Svätého Ducha v osobnom a zborovom živote a ich príkladný život podľa neho.
4. Čo najplnšie *využívanie duchovných darov všetkých veriacich*, bratov i sestier, v živote, službe a práci zborov.
5. Vytváranie žiadúceho duchovného ovzdušia v zboroch, i medzi nimi, v ktorom vládnu *vzťahy vzájomnej úcty, dôvery, otvorenosti, porozumenia, a lásky* medzi veriacimi.
6. *Stála komunikácia starších zborov s veriacimi* a *stály rozhovor medzi starším a mladším pokolením* v nich pre vzájomné poznanie názorov a dosiahnutie jednotomyšelnosti v živote a práci zboru (osobné a skupinové rozhovory, bratské, sesterské a zborové hodiny).
7. *Stále oživované vedomie* podľnosti a úsilie jednotlivcov i celého zboru *zvestovať evanjelium ľudom vo svojom okolí* (osobná, skupinová, zborová i aliančná evanjelizácia).
8. *Otvorenosť pre rozmanité a nové formy života a pôsobenia zborov*, ktoré sú v súlade s duchom Písem a charakterizujú živé a rozvíjajúce sa zbory.

Treba nasledovať krásne vzory životov, služby a práce osobností, čo sa svetle zapísali do histórie bratského hnutia a kresťanských zborov. A zároveň je nutné vziať si poučenia i výstrahy z toho, čo v nej nebolo dobré. A napokon pri všetkom dobrom snažení mať vedomie, že je to iba z milosti nášho nebeského Otca, lásky nášho Spasiteľa a moci Svätého Ducha.

***

A celkom na záver moje úplne osobné svedectvo:

Ďakujem láskyplnému Bohu za trojnásobnú milosť, ktorú i mne zo svojej prenesmernej lásky dal. Prvú, že som vôbec mohol poznať i prijať Pána Ježiša ako svojho Spasiteľa. Druhú, že sa to stalo v mojej mladosti, keď som mal 19 rokov. A tretiu, že som ihneď potom našiel miesto práve v bratskom zbore a hnutí. Napriek jeho malosti, chudobe a slabostiam som to nikdy neolútoval. Tým nielenže nechcem popierať, ale veľmi rád priznávam rovnakú alebo podobnú vďačnosť mojim duchovným bratom a sestram v iných spoločenstvách Cirkvi Pána Ježiša Krista. Vďačnosť za takúto či podobnú Božiu milosť i radosť z nej prajem zo srdca všetkým vám, všetkým bratom a sestram, ktorí žijú v kresťanských zboroch aj iných spoločenstvách Božieho ľudu. A prajem ju i ďalším, ktorých pridá do nich a do celej Cirkvi v budúcnosti náš drahý Spasiteľ a Pán, Ježiš Kristus, kým ešte potrvá čas milosti. Jemu samému a skrze Neho Bohu, nášmu nebeskému Otcovi nech je za to vďaka, česť a sláva!

Ján Hudec ☒

Jarek Andryšek:

Společenství Κοινωνία

Společenství jako biblický pojem

Podobně jako je lidský život utvářen řadou setkání, tak je i Bible tvořena několika ústředními tématy. Některé motivy jako například Bůh, stvoření, hřích, vykoupení a nový život, jsou výrazné a nedají se přehlédnout. Jiné jsou skryté a my se s nimi setkáváme spíše na pozadí biblických dějin. **Společenství** je jedním z takových témat Bible. Prostupuje Bibli i každý lidský život. Člověk byl stvořen jako tvor společenský. Bůh řekl: „*Učíme člověka, aby byl naším obrazem, podle naší podoby... Bůh stvořil člověka, aby byl obrazem Božím, jako muže a ženu je stvořil.*“ (Gn 1,26-27) „*Není dobré, aby člověk byl sám.*“ (Gn 2,18)

Vcelé Bibli vystupuje člověk vkolektivu, je jím utvářen a vněm nachází své naplnění. Bůh povolává Abama, aby se stal otcem národů. Jedná s člověkem individuálně, ale přesto jej zasazuje do celku rodiny, kmene a národa. S Božím lidem se setkáváme v minulém, v tomto i v budoucím věku. „*Hle přibýtek Boží uprostřed lidí, Bůh bude přebývat mezi nimi*“ (Zj 21,3)

Společenství z hlediska vědy o člověku

Společenství utváří lidskou osobu. O nejstarších lidských společenstvích se ví, že

žila velmi těsně pohromadě. Vědomí společenství a soudržnosti podporuje řada jednání - péče o potomky, přátelství, rituál dvorení nebo pozdravu. Dávání darů, přijetí do společenství nebo obětování. Dar a závazek jsou hluboce symbolické výrazy společenské existence člověka.

„Člověk se stává osobou právě jen díky *zprostředkování druhých*. Dostává se sobě oklikou přes druhého. Jako člověk se rodí jen přičiněním jiných, stává se sám sebou zprvu pouze tak, že napodobuje rodiče a sourozence, přesněji řečeno, učí se přebírat jejich role a vstupovat do nich. Rodiče a učitelé vedou dítě a ukazují, jak se to dělá, dokud se jedinec nezjistí, že už to nepotřebuje a stane se tak dospělým.“ (Jan Sokol „Filosofická antropologie“)

Ohrožení společenství

Lidské společenství muselo v různých dobách čelit různým ohrožením. V současné době globalizace vznikají masové společnosti. Jsou komplikované a byrokratizované. *Nahrazují osobní vztahy neosobními*. Vzniká institucionální neosobní vztah (Finanční úřad, Městský úřad, škola...), který zajišťuje rovnost v přístupu k lidem. Takových vztahů přibývá a ubývá těch osobních. To narušuje naši osobu, protože osoba vzniká a je utvářena osobními vztahy. Nacisté se pokusili nežádoucí rasy ničit odosobněním, dali jim čísla,

stejně hadry a oslovovali je číslly. Jedinec neznamenal nic. Každý diktátor se snaží oslabit osobnosti.

Nevíme, co na nás přijde, ale je jisté, že v západní kultuře člověk bojuje se samotou, rozpadem rodin, anonymitou, individualismem, uniformitou a zároveň odosobněním. Měli bychom utvářet prostředí, ve kterém se osobnost člověka může rozvíjet. Vytvářet prostředí, v němž se vztahy mohou prohlubovat, čelit uniformitě a posilovat vztahy.

Život ve společenství byl snástupem modernismu považován za soukromou záležitost každého věřícího. Dnes v době postmodernismu a subjektivních pravd je to ještě intenzivnější. Křesťané, kteří odolávají trendům doby se kmyšlence společenství vracejí.

Klasik myšlenky společenství

Dietrich Bonhoeffer (narozen ve Vroclavi 1906, evangelický teolog a odpůrce nacismu, zemřel ve Flossenburgu). V předvečer Druhé světové války napsal knihu „*Společný život*“ („Gemeinsames Leben“), kde shrnul svou zkušenost vedoucího semináře německé vyznávající církve ve Finkenwaldu blízko Štětína. Tento seminář byl pozoruhodný tím, že z něj vyšlo hodně pastorů, kteří se nebalí postavit Hitlerovi. Seminář poskytoval nový způsob vzdělání v podobě společného života, ve kterém se následování Pána Ježíše bralo vážně.

Společný život

Knihu jež vyšla v Mnichově v roce 1939 napsal Bonhoeffer během čtyř týdnů ve velmi vypjaté situaci. Byl přesvědčen, že úkolem církve v době nacistického tlaku je vytvářet společenství „na Božím slově a pod jeho vlivem“. Bonhoeffer přispěl mimořádným způsobem k hledání nové formy společenství ve zvláštním okamžiku evropské historie. Můžeme říct, že společenství postavené na Bibli a vycházející z Bible pomáhá odolávat dobovým společenským tlakům. Bonhoeffer rozdělil svou knihu Společný život do pěti částí, jejichž názvy vypovídají o nejdůležitějších oblastech života ve společenství: I. Společenství, II. Společný den, III. Den o samotě, IV. Služba, V. Zpověď a Večeře Páně.

Jak společenství definovat?

Bonhoeffer rozuměl křesťanství jako společenství skrze Ježíše Krista a v Kristu. Je to duchovní a božská realita zároveň. „On je náš pokoj“ (Ef 2, 14) a přinesl smíření s Bohem i mezi lidmi. Pán Ježíš je zprostředkovatelem pokoje. Bez Krista je cesta člověka k člověku blokována naším vlastním egem. V Kristu jsme byli na věčnosti vybráni, v tomto čase přijati a spojeni pro věčnost. Církev není ideální, ale Boží realitou, je duchovní a ne lidskou skutečností.

Jak by společenství mělo vypadat?

Společenství má být církví vědomě utvářeno. Je to úkol od Boha a církev má tento záměr uskutečňovat. Společenství má být postaveno na biblických principech, mělo by zdůrazňovat čtení Písma, zpěv nových písní, společné modlitby a stolování, práci ve společenství. Je důležité uskutečňovat všeobecné kněžství všech věřících a vzájemnou zodpovědnost jeden za druhého.

Fyzická přítomnost jiných křesťanů je zdrojem radosti a síly pro věřícího. Dar společenství je různý, od krátké návštěvy, společné modlitby až po požehnání z úst bratra.

- *Křesťan potřebuje druhého kvůli Ježíši Kristu.* Naše spravedlnost přichází zvenčí. Denně hladovíme po spravedlnosti, denně toužíme po osvobozujícím slovu, a to přichází jedině zvenčí. Bůh si přeje, abychom jej hledali a nacházeli v živém slovu prostřednictvím svědectví bratra.
- *Křesťan přichází k druhým jen skrze Ježíše Krista.* Bez Krista je naše cesta k jinému člověku blokována naším vlastním egem.
- *V Ježíši Kristu jsme vyvoleni, přijati a spojeni pro věčnost.* Jsme v Něm, kde je On jsme i my. V Něm budeme navěky spojeni s jinými křesťany. Čím více bratrské lásky obdržíme, tím více jsme jí schopni rozdávat.

Každý je normální, než ho blíže poznáš

Tato myšlenka a zároveň titul knihy Johna Ortberga nás osvobozuje od snahy něco předstírat. Každý z nás se projevuje určitou abnormalitou. Lidé i zvířata žijí ve skupinách. Snad jen dikobraz nežije ve společenství. Spojuje se jen na krátkou chvíli k páření a pak

žije zase sám. I to páření může být odmítnuto. Když Bůh stvořil člověka, ke svému obrazu, stvořil ho „jako muže a ženu“, jako otce a matku, bratra a sestru. Člověk žije v celé síti nerůznějších vztahů, které mají různou intenzitu. Na první pohled se zdá každý normální, jakmile však člověka poznáte trochu blíže, zjistíte, že má své slabiny. Každý znás. Měli bychom se však přijímat lidi takoví jací jsme. Pán Ježíš to snámi udělal také tak. Pracuje s nedokonalými, různě narušenými lidmi a nevdá mu to. Někdy narazíme i na lidi podobné dikobrazovi. Bud' ustupují nebo útočí. Jak se jim přiblížit a nebyť přitom zraněn?

Bonhoeffer vo väzení

Ne ideální, ale Boží realita

Bůh není Bohem emocí, ale pravdy. Ten, kdo miluje svou představu společenství více než křesťanské společenství jako takové, ten je dříve nebo později zničí. Bůh nenávidí vizionářské snění, které snílky vede k pyšce a okázalosti. Bůh již jediný základ našeho společenství ustanovil a my do něj vstupujeme jako vděční příjemci. Děkujeme Bohu za bratry a sestry, kteří žijí životem, do něhož byli povoláni. A jen ten, kdo děkuje za malé věci, může obdržet velké.

Pastýř by si neměl stěžovat na svůj sbor, sbor je totiž prostředkem jeho posvěcení. Je to Boží dar a nelze si jej nárokovat.

Duchovní a ne lidská realita

Základem jakékoliv duchovní reality je Boží slovo v Ježíši Kristu. Základem všech lidských společenství jsou touhy lidského srdce. Ve společenství Ducha plane láska bratrské služby.

Vedle společenství bychom měli umět prožívat i samotu

Bonhoeffer kladl důraz na meditaci v křesťanském životě. Křesťanská meditace není východní meditační, cvičením jógy ani něčím podobným. Nejde o sebevyprazdňování nebo gumování mozku. Je to jiným slovem modlitba, doníž je zapojena celá naše bytost, rozum, cit a vůle, představivost a kreativita. Je to jasné uvažování pod Boží režii, rozjímání o Bohu v tiché chvíli samoty: „*Má duše se sytí nejučtější stravou, moje rty plesají, má ústa zpívají chválu. Když si Tě na lůžku připomínám, o tobě rozjímám za nočních hlídek.*“ (Ž 63,6-7) „*Skutky Hospodinovy si připomínám... Rozjímám o všech tvých činech a přemítám o tvých skutcích.*“ (Ž 77,12-13)

Tichá procházka krajinou, přemýšlení nad stvořitelským dílem, vědomý odpočinek sdělováním Bohu, pohled na Bohem stvořenou krajinu, ale i malování obrazů, četba žalmů nebo křesťanské literatury.

Několik otázek na závěr

Někteří se bojí, že prožijí zranění nebo že ztratí svou svobodu, když budou příliš blízko druhým a ztahují se do práce, ke koníčkům a sledování televize. Ale izolace také nefunguje. Nedostal jsem se na tuto zemi sám a má identita a důvod proč je spojena se společenstvím, jsem tady, abych budoval vztahy. Nebyl jsem zrozen abych se bavil a potěšoval sám sebe. Jsem tady pro druhé. Lidé, kteří chtějí žít sami pro sebe se topí v bezedné jámě marnosti, slepoty a zoufalství. Všichni jsme částí velkého celku a sami nic nezvlá-

neme. Jak se však uchránit zranění? Nebo také, jak se přiblížit aniž bych sám zraňoval? Možná nám pomohou následující otázky. Zkusme nad nimi přemýšlet:

1. Ve kterém vztahu v mém životě potřebuji přijmout člověka takového, jaký je a přestat se pokoušet jej ovládat či změnit?
2. Kde je pro mne těžké uznat svůj nedostatek v tom jaký jsem?
3. Jakým způsobem se pokouším skrývat své podivinství?
4. Máme-li přijmout realitu dobra a zla ve společenství, měli bychom opouštět iluze. Kdy jsem prožil období ztráty iluzí ve vztahu a jak jsem na to reagoval?
5. Jsou dvě formy řešení problémů ve vztazích - útočit nebo se stáhnout. Kterou z nich pravděpodobně použijí? Proč a jaký bývá většinou výsledek?
6. Dilema dikobrazu - přiblížit se a nebyť zraněn. Jaká je většinou moje reakce když cítím, že mě někdo zranil?
7. Boží tužbou pro toto svět je pokoj - propojení Boha, člověka a všeho stvoření ve spravedlnosti, naplnění a radosti. Jmenuj jeden konkrétní krok, který bys mohl podniknout proto, abys přispěl k pokoji ve tvém okolí.
8. Přemýšlej o jednom nebo dvou „dikobrazech“, kterým bys chtěl přiblížit - přítel, spolupracovník, někdo v rodině. Jak bys mohl začít prohlubovat tento vztah? ☑

Vyučované předměty: *Historie rané církve, biblická antropologie (nauka o člověku), eschatologie.*

Přednášející, **Wolfgang Klippert** a **Horst Afflerbach**, jsou učitelé Biblické školy Wiedenest, autoři četných článků, publikací a knih v oboru, který vyučují.

Kurs proběhne v základní škole v beskydské vesnici **Košařiska** na úpatí hor Kozubová a Ostrý. V odpoledních hodinách je možno hrát volejbal, fotbal, stolní tenis, pěstovat turistiku nebo využít plavecký bazén v nedaleké Bystřici.

Termín: **10. - 16. 07. 2005**

Předpokládaná cena pobytu je 1 600 Kč. Spaní ve třídách na matracích z tělocvičny nebo vlastních. Možnost zajistit spaní v místním penzionu (cena pobytu 2.500 Kč).

Příhlášky pošlete na adresu:

Jaromír Andryšek,
Okrajová 3,
737 01 Český Těšín,
e-mail:
ja.andrysek@volny.cz

Jeden deň v živote misionára

Z Božej milosti, v moci Svätého Ducha a v mene Pána Ježiša Krista sme sa usilovali naplniť Veľké poverenie osobným zapojením do evanjelizácie, zakladania zborov a výchovy učeníkov. Toto sa mohlo diať v meste *Cajamarca* počas uplynulých 12 rokov s láskavou podporou kresťanov, čitateľov misijného časopisu ECHOES, za čo sme vďační.

Možno sa spýtate: „Čo vlastne taký zakladateľ zboru robí?“ Náš príbeh posluží ako ilustrácia. Začali sme pomáhať novozaloženému zboru neďaleko *Cajamarca Bible Centre*, kde sme boli predtým zapojení do mnohorakej služby v zborovom dome, v našom dome i domoch iných veriacich a vonku na uliciach, kde sme sa delili o evanjelium a školili a cvičili ďalších. Mali sme tú výsadu zažiť, ako zbor narástol z asi 50 členov na 250 počas desiatich rokov, čo sme tam slúžili. V tom čase sme sa zároveň snažili zakladať zborov vo vidieckych mestečkách ako *Chilote* a *Contumazá*, kde už svedčili iní veriaci ale v čase nášho príchodu tam neboli zbor kresťanov. Pracovali sme tiež ako tím spolu s domácimi veriacimi, pričom sme si dávali pozor, aby sme nevypestovali nezdravú závislosť. Preto sme sa snažili vyškoliť a vystrojiť ďalších veriacich, aby mohli prevziať našu prácu. Veríme, že oni v nej budú aktívne pokračovať dlho po tom, čo my odídeme na iné miesto.

Už niekoľko rokov sme plánovali a modlili sa za novú prácu v meste *Cajamarca* a boli sme svedkami, ako sa Pán postaral o balík peňazí potrebný na zakúpenie pozemku. S požehnaním starších bratov z *Cajamarca Bible Centre* sme sa koncom mája 2003 odsťahovali ako skupina 39 veriacich aby sme začali prácu v zbere na novom mieste. V tejto novej oblasti sme sa zapojili do mnohorakej práce, ako detské zhromaždenia, práca s mládežou, práca s manželskými pármami, rozširovanie letákov a evanjelizácia priateľstvom. Pri toľkej rozmanitosti ani nemôže existovať „typický deň“, ale pokúsím sa opísať, ako u nás vyzerá taký priemerný utorok.

Deň sa začína chvíľku pred šiestou ráno, keď odchádzam na modlitebné stretnutie

vodcov (býva raz za týždeň) a *Jocelyn* budí naše dcéry, *Stephanie* a *Rachel*, aby sa vychystali do školy. Z domu musia odísť pred siedmou, aby nemeškali. Keď sú dievčatá preč, sme chvíľku každý sám s Pánom pri modlitbe a štúdiu Písma, prv než sa pustíme do práce.

Dopoludnia bývajú rôzne. Ja mám dost úradných povinností, chystám sa na vyučovanie alebo pripravujem učenicke kurzy. Keď ma navštívi brat ako *Pedro Pablo*, aby nám porozprával o práci v zboroch, ktoré zakladá, je po mojom pláne na dopoludnie. To je normálne. V utorok *Jocelyn* obyčajne ide s bicyklom na trh, aby nakúpila mäso, ovocie a zeleninu na týždeň. Tiež sa snaží každý utorok písať listy, aby nemeškala s korešpondenciou. Máva biblické štúdium vo dvojici s *Dometilou*, ktorá sa obrátila pred niekoľkými mesiacmi. Teraz spolu študujú druhý kurz učenického programu, s témami ako modlitba a čítanie Biblie, krst, spoločenstvo a Večera Pánova.

Obed niekedy využijeme na stretnutie s členmi zboru, ktorí potrebujú zvláštnu pozornosť alebo povzbudenie. Niekedy príde na obed žena s neveriacim manželom a deťmi a tak lepšie spoznáваме jej rodinných príslušníkov a povzbudíme ju v jej živote viery.

Po obede máva *Jocelyn* modlitebné stretnutie so ženami. Stretáva sa ich v priemere osem a zakaždým sú v nejakom inom dome. Je to príležitosť pre ženy zo zboru pohovoriť si o svojich ťažkostiach a modliť sa jedny za druhé a za ciele, ktoré ako zbor máme pred sebou. Medzi ne patrilo, že v roku 2004 sme chceli početne narásť na 70 príslušníkov, založiť 4 nové skupinky biblického štúdia a každý člen mal využívať zborový modlitebný denník. Chválimo Pána za pokroky, ktorých sme boli svedkami. V poslednú nedeľu roku 2004 pribudlo k nášmu spoločenstvu 9 nových členov. Náš cieľ by sme boli dosiahli, ale žiaľ 6 príslušníkov opustilo v priebehu roka naše rady - takéto skúsenosti vyvolávajú zdanlivo nekonečné zármutky a skúmanie srdca, vrátane dní, keď sa pýtame, či naša práca vôbec za niečo stojí.

Popoludnia využívame na návštevy. Navštevujeme veriacich a povzbudzujeme ich k tomu, aby pozývali svojich priateľov na domáce biblické skupinky a berieme ich so sebou, keď ideme navštíviť nových ľudí v okolí, s ktorými sme sa nedávno zoznámili. Dievčatá sa vraciajú zo školy okolo tretej popoludní. Do šiestej si porobia úlohy. *Jocelyn* sa snaží venovať im trochu času, kým pripravuje večeru, ktorú máme spolu ako rodina, kým sa poberieme na biblické skupinky. Ja sa pozriem na študijné materiály, ktoré som rozdal všetkým vedúcim a ich pomocníkom v predošlý týždeň. *Stephanie* ide do jednej skupinky a *Rachel* pomáha v druhej.

Večer sme *Jocelyn* a ja v inej domácej skupinke. Typické stretnutie má štyri časti: spev, biblické štúdium vedené jedným vedúcim otvorené pre vstupy všetkých zúčastnených, modlitby v malých skupinkách a čas na spoločenstvo nad šálkou čaju a sladkým pečivom. Tento utorok sme mali veľkú radosť, keď sme mohli priviesť *Doralisu*

k Pánovi. Študovali sme oddiel v *Markovom evanjeliu* a *Doralisa* mala na konci otázky. *Jocelyn* sa s ňou začne stretávať vo dvojici a budú študovať základný kurz (*Life Course*), aby mohla porozumieť, k akému kroku sa odhodlala a čo znamená nasledovať Krista.

Spať ideme okolo desiatej, úplne vyčerpaní. Pobyt vo veľkej nadmorskej výške nás vyčerpáva viac, ako keby sme boli dole pri hladine mora.

Každý človek zapojený do zakladania zborov sa musí vyrovnávať s jednou otázkou: Kedy je ten správny čas na odchod? Kedy je zbor dost silný a pripravený stáť na vlastných nohách bez podpory misionárov? Keď sme ešte boli v misijnej škole *GLO Tilsley College* v *Motherwell* (Škótsko), *Godfrey Miller* nám hovorieval, že misionári - zakladatelia zboru sú ako lešenie a ako keď je budova dokončená a lešenie sa demontuje, aj misionár musí jedného dňa opustiť svoje dielo. Vtedy sa ukáže, či tá práca obstojí. Po desiatich rokoch práce v *Cajamarca Bible Centre* sme cítili, že bolo na čase „odstrániť lešenie“ a bolo pre nás potešením zostať v *Cajamarce* a sledovať zblízka, ako sa im tam darí po našom odchode. Ďakujeme Pánovi, že Jeho dielo ešte stále stojí.

Keď sme sa ako skupina presťahovali do inej mestskej časti, aby sme začali zakladať nový zbor, pýtali sme sa, či to tento krát pôjde rýchlejšie, keď sme už rozumeli jazyku a poznali miestnu kultúru, a dúfali sme, že za päť rokov bude v *Cajamarce* stáť ďalší silný zbor. Ale poučili sme sa, že rýchlosť rastu nie je to podstatné pre nás, to záleží na Pánovi. Dielo je Jeho a my sme len príslušníkmi tímu. Boli sme náhle prekvapení tým, že len po jeden a pol roku sa musíme odsťahovať kvôli nečakaným zmenám v škole, kde chodia naše dievčatá. Tunajší veriaci by boli radi, keby sme mohli zostať dlhšie a už sa pýtali, či by im namiesto nás nemohol prísť na pomoc nejaký iný pár z UK.

Čo sa nás týka, my sme teraz naspäť doma v Škótsku a čakáme, čo má Pán pre nás pripravené. Ja sa chystám koncom apríla na šesť týždňov do Peru, aby som naplnil niektoré záväzky. Momentálne nevieme, čo nás čaká od júna ďalej. Máme nádej, že Pán založí v Peru Biblický inštitút, ktorý sme pripravovali a modlili sa zaň niekoľko rokov. Znova chceme vyjadriť vďačnosť za vás všetkých, ktorí ste stáli za nami na modlitbách vo chvíľach radosti i ťažkostí. Pán nás toho veľa naučil cez skúsenosti zo zakladania zborov v peruánskej *Cajamarce* a chválimo ho za jeho vernosť počas tých rokov. ☑

Guy Pembroke s manželkou a dcérami

Papua: hrozba skrytej genocídy kresťanskej populácie

Papua (predtým Irian Jaya) vo východnej Indonézii je západnou časťou ostrova Nová Guinea. Domorodí Papuánci sú Melanézania a podľa publikácie Operation World viac než 90% z nich sú považovaní za kresťanov, väčšinou protestantov. To je úžasné, keď si uvedomíme, že len pred 50 rokmi boli Papuánci animistami a lovcami lebiek. Mnohí ľudia o Papui nikdy nepočuli alebo si ju zamieňajú s Papuou Novou Guineou na východe ostrova Nová Guinea. Papua bola pozoruhodne popularizovaná misijnými príbehmi v knihách Dona Richardsona „Diet'a pokoja“ (príbeh bol aj sfilmovaný) a „Páni zeme“.

Pred druhou svetovou vojnou bola Papua súčasťou holandskej Východnej Indie, ale zostala takmer nedotknutá. Po vojne v roku 1949 sa holandská Východná India stala súčasťou Indonézie. Holanďania však držali toto územie pod svojou kontrolou s tvrdením, že Papuu obývajú Melanézania a teda by mala zostať nezávislá. Indonézia nesúhlasila. Ale Holandsko sa postavilo Indonézii na odpor a vyhlásili nezávislosť Západnej Papuy a 1. decembra 1961 vytiahli novú Papuánsku zástavu s rannou hviezdou. Potom 20. decembra 1961 v noci Indonézia vyslala parašutistov a nasilu Papuu anektovala. V roku 1969 usporiadali v Papui zmanipulovaný plebiscit. Indonézska správa vybrala 1025 Papuáncov, ktorí pod nátlakom jednomyselne zahlasovali za spojenie s Indonéziou. Indonézia a OSN tomu hovorí „rozhodnutie slobodnej voľby“, ale Papuánci hovoria o „rozhodnutí bez možnosti voľby“.

Od toho dňa je história Papuy plná útlaku zo strany indonézskej armády a demografických zmien umelým masívnym prísťahovaním moslimov z Jávy v rámci vládneho programu. Papuánci sú politicky marginalizovaní, zvyšuje sa rasové napätie a náboženská neznášanlivosť. Prevláda tu islamská indonézska kultúra. Maximálne obavy vzbudzujú systematické etnické čistky vojenskými operáciami a (možno úmyselné) šírenie AIDS a infikovaných prasidiel (melanézski Papuánci jedia bravčové, indonézske moslimovia nie.) Podľa oficiálnych údajov bolo indonézske okupácie usmrtených 100 000 Papuáncov, neoficiálny odhad je 800 000.

Indonézia to všetko robí z ekonomických dôvodov. Papua sa im hodí ako zdroj dreva a nerastov. Notoricky skorumpovaná armáda tiež profituje z nečestných obchodov v Papui. OSN a vlády mnohých západných krajín od toho odvracajú oči z politických dôvodov. Chcú mať Indonéziu za spojenca.

Kresťanskí Papuánci zúfalo potrebujú našu podporu a modlitby. Kresťanskí vodcovia sú častými terčami armády, ktorá sa stále snaží vyprovokovať odvetu, ktorá by sa dala využiť ako zámienka na vojenskú operáciu proti „separatistickej hrozbe“. Armáda terorizuje Papuáncov z helikoptér, strieľa civilistov, páli dediny a kostoly a núti tisíce ľudí opúšťať domovy a ukrývať sa v džungli, kde hynú na následky vyhladovania, chorôb a zranení. Spojenci armády, proindonézske milície a Laskar Džihád (islamskí bojovníci) sú po zuby vyzbrojení a pripravení na veľkorozmernú kampaň etnických čistiek. Papuánci čelia genocíde, kým mocní tohto sveta odvracajú zrak. Ale jeden z kresťanských vodcov mi nedávno povedal: „Nie sme sami. Máme nášho Pána Ježiša Krista. On nás stvoril a postavil do tejto zeme. Je to jeho vôľa, že sme tu. Máme jeho Ducha. A máme vás, našich bratov a sestry, ktorí nás podporujú a modlia sa za nás. Nie sme sami, sme spolu.“

Prosíme, modlite sa konkrétne za:

- Božiu ochranu pre jeho deti v Papui, aby ich obklopil svojou prítomnosťou (Ž 125,2) a zvrátil plány zlých ľudí (Ž 146,9)
- mocné pôsobenie Svätého Ducha v mladej Papuánskej cirkvi, aby sa pokorne obracali o pomoc k Bohu a boli povzbudení k viere a posväteniu.
- múdrosť pre vodcov, aby cirkev mohla v týchto ťažkostiach rásť na Božiu slávu.
- obrátenie pozornosti ľudí vo svete na problematiku tejto nenápadnej genocídy, aby aj politické kroky smerovali k pokoju a spravodlivosti. ☒

PERSPEKTÍVA

**INFORMÁTOR PRE MISIU
A VZDELÁVANIE** vydáva
Kresťanské centrum BERE A
Alstrova 38, 831 06 Bratislava
kcberea@bigfoot.com
Zodp. redaktor: Ing. Peter Kozár

KRESŤANSKÉ CENTRUM
BEREA
SKUTKY 17,11

Majiteľ účtu: KRESTANSKE CENTRUM BERE A číslo účtu: 2629010205 / 1100
Banka: TATRA BANKA a. s. IBAN: SK5511000000002629010205
Hodzovo nam. 3, 811 03 Bratislava, Slovakia (pre dary zo zahraničia)

Chata v Harmónii

Hoci nás od stavebného povolenia delí ešte niekoľko potrebných papierov, práce na rekreačno-vzdelávacom objekte v Modre Harmónii, ktorý voláme pracovne „chata Berea“, začali už koncom apríla. V máji sme tam už stihli aj prvý piknik, kde nás bolo spolu s deťmi okolo stovky.

Čo už máme? Projektovú dokumentáciu, pozitívne stanovisko obecného úradu k výstavbe, list vlastníctva, snímok z pozemkovej mapy, vyjadrenie obvodného úradu životného prostredia, vyjadrenie okresného hygienika, vyjadrenie správcov inžinierskych sietí.

Čo nám ešte chýba? Vyjadrenie požiarnika, projekt vodovodnej prípojky a plynovodu v dĺžke cca 80 m. Napriek vašim obetavým darom nám chýbajú aj finančné prostriedky. Zatiaľ máme približne tretinu potrebnú na začiatok, aby sme mohli zvýšiť budovu o jedno poschodie. Ak by ste chceli prispieť na rekonštrukciu tohto objektu, môžete svoj dar poslať na účet uvedený v tiráži časopisu.

Ak všetko pôjde bez väčších prieťahov, tak stavebné povolenie by sme mohli dostať asi v polovici júla. Priebežne organizujeme ďalšie brigády. V týždni od 6. do 13. augusta plánujeme v Harmónii mládežnícky pobyt spojený s brigádou. Stále sú ešte voľné miesta. Ak vás láka mládežnícka partia a nemáte obidve ruky ľavé, tak sa prihláste u Ľubomíra Vyhnánka na tel. 0905 928273 alebo e-mailom lvyhnan@stonline.sk. Istotne si nájdeme čas aj na iné aktivity ako na prácu... (LV)

5. Misijná konferencia

Hoci leto sa ešte len začína, myslíme už na jeseň, na 5. Misijnú konferenciu. Termín je rovnaký ako v predošlých rokoch: druhý víkend v novembri (11. - 13. 11.). Nosnou témou konferencie je „**Nemenné poslanstvo v premenlivom svete**“. Ako hlavného rečníka sme pozvali brat Neila Summer-tona z Anglicka, ktoré je uznávaným vodcom a učiteľom v bratskom hnutí nielen na britských ostrovoch, ale globálne. Okrem iného je šéfredaktorom časopisu „Partnership“ a spoluorganizátorom medzinárodných konferencií, ktoré organizujú „bratské zbory“. Požiadali sme brata Summer-tona, aby ostal aj 14.11., kedy chystáme seminár pre vodcov (a potenciálnych vodcov) v cirkvi. Témou seminára bude „**Úloha vodcov pri evanjelizácii a zakladaní zborov**“. Ak patríte do tejto skupiny, rezervujte si jeden deň dovolenky na pondelok, 14.11. a prihláste sa. Pozvánky na konferenciu i seminár budeme posielat' v ďalšom čísle Perspektívy, ktoré vyjde v septembri.

Okrem toho sme na misijnú konferenciu pozvali aj brata Georga Sturma, amerického misionára pôsobiaceho v Albánsku, ktorý cítil povolanie od Pána ísť pracovať do tejto krajiny. Požiadali sme ho, aby sa s nami podelil o svoje skúsenosti pri zakladaní nových zborov „na zelenej lúke“. Okrem zahraničných hostí si vypočujeme správy o zakladaní a budovaní zborov na Slovensku a v Čechách. Veríme, že tak ako po iné roky aj tento krát náš Pán pripraví svoje požehnanie a že odídeme povzbudení a motivovaní do ďalšej práce. (LV)